

Shakespeare

**OTHELLO, A
VELENCEI MÓR**

(Fordította: Szász Károly)

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u. 6/B.

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-6907-95-0

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

Személyek.

Velencei Doge.

Brabantio, tanácsos.

Más két tanácsos.

Gratiano, Brabantio öccse.

Lodovico, rokonuk.

Othello, a mór.

Cassio, hadnagy.

Jago, zászlótartója.

Rodrigo, velencei nemes.

Montano, cyprusi kormányzó.

Bolond, Othello szolgálatában.

Hirnök.

Desdemona, Brabantio leánya, Othello neje.

Emilia, Jago neje.

Bianca, Cassio kedvese.

**Tisztek, nemesek, hirnőkök, zenészek, hajósok,
kiséret.**

ELSŐ FELVONÁS.

I. SZÍN.

Velencze, utca.

Rodrigo, Jago jönnek

RODRIGO.

Nekem ne mondd azt, rossz neven
veszem, hogy
Te, ki előtt erszényem nyitva áll,
S mintegy sajátod, – ebben részt vevél.

JAGO.

Menyőbe is! ki sem hallgatsz; pedig
Kárhozzam el, ha csak álmodtam is
Ily csalfaságról.

RODRIGO.

Azt monád nekem,
Hogy gyűlölöd őt.

JAGO.

Veszszek el, ha nem!
Hogy hadnagygyá tegyen: három nemes

Kalaplevéve kérte őt; s hitemre!
Én ismerem magam becsét. De ő,
A mily bolond, kevély és önfejű,
Nagy harczy műszavakkal takarózva,
Megtagadá kérelmüket. „Valóban
– Szólt – választottam is már hadnagyot.”
S ugyan kit? Istenemre, egy silány
Florenczi fickót, a ki valami
Szép nőért kárhozik; egy Cassio
Nevű irászt, ki tán számvetni jó,
De puskaport még nem szagolt soha,
S harczrendhez úgy ért, mint egy szűzleány.
Csak könyv s elmélet embere, de abban
A fecsegő tanácsos is, vele
Versenyt beszélhet; szószátyár csupán,
Nem katona. – De neki joga volt
Választani, a kit épen akart.
S nekem, ki Cyprus s Rhodus ostrománál,
És több keresztyén és pogány mezőn
Vitézségemnek száz jelét adám,
Ez irnokocska, így előbe vág!
Ez hadnagy, és én – isten áldja meg! –
Ő mórágának zászlótartója vagyok!

ROGRIGO.

Inkább bakója lennék, istenemre.

JAGO.

Mihaszna? Ez a szolgálatnak átka:

Hogy érdek léptet s pártfogás elé,
Nem a következési sor, hol minden ember
Előzőjének örökösse. No!
Itélj magad, van-e a mórt okom
Szeretni?

ROGRIGO.

Én nem szolgálnék neki.

JAGO.

Oh, légy nyugodt! Én nála csak magamnak
Szolgállok. Nem lehet mindenki úr,
Se minden úr hű szolgálatra nem
Számíthat. – Ám találsz alázatos
Hunyászkodót, kinek gyönyör, viselni
A szolgálánczot; a ki életét
Elnyúvi, mint urának szamara,
Az abrakért csak, – s elcsapják, ha vén lesz.
Ostort az ily baromnak! Vannak aztán
Kik szolgálarczczal s bérruhában is
Magoknak tartják szivöket, s midőn
Uroknak látszanak szolgálni: jól
Meglépesednek, és ha megszedék
Magokat, aztán becsülettel élnek.
Az ily ficzkóknak van eszök, s magam
Közéjük tartozom. Mert, jó uram,
Oly szent igaz, mint neved Rodrigo: ha
A mór lehetnék, Jago lenni nem
Vágyám. Magamnak szolgállok tehát

S nem néki, isten a tanúm! nem is
Hűségből, oh nem! hasznomért csupán.
Hiszen, ha szívemet valódilag
Mutatná tetteim külsője, úgy
Kívül viselném inkább e szívet
Kabátomon, hogy a csókáknak is
Legyen kapkodni mit. Nem vagyok én
A mi vagyok

ROGRIGO.

Mi szerencsés leend
E vastag ajkú már, ha sikerül –

JAGO.

Riaszd föl az apát, uszítsd nyomába;
Mérgezd meg gyönyörét! kiáltsd ki az
Utczán a bűnt; bősziítsd fel rá a lány
Rokonait, – s bár enyhe ég alatt
Lakik, kínozd legyekkel; gyönyöre
Gyönyör marad bár: úgy bosszantsd, sebez, hogy
Szinét veszítse!

ROGRIGO.

Apja háza ez,
Kiáltok.

JAGO.

Oly ijesztőn s hangosan

Kiáltsd, mint népes városban szokás, ha
Véletlenül tűz üt ki éj idején.

ROGRIGO.

He! Holla! Halod-e Brabantio!

JAGO.

Ébredj Brabantio! He! Tolvajok!
Vigyázz lakodra! Lányodat viszik!
Erszényedet! Zsivány! Hej! tolvajok!

Brabantio, fenn az ablaknál megjelenik.

BRABANTIO.

Mi az? Miért e szörnyű ordítás?
No mi dolog?

ROGRIGO.

Uram! egész családod hon van-e?

JAGO.

Zárvák-e ajtaid?

BRABANTIO.

Mért kérditek?

JAGO.

Meg vagy rabolva. Öltözz' szaporán,
Szived felét gaz tolvajok viszik.

Most épen most, egy rút fekete kos
Most lopja meg fehér bárányodat.
Kelj fel hamar! Veresd meg a harangot,
Ébreszd fel az alvó polgárokat,
Különben maga a fekete ördög
Tesz nagyapává. No siess, ha mondom.

BRABANTIO.

Elment az eszetek?

ROGRIGO.

Tisztelt uram!
Ismered hangomat?

BRABANTIO.

Nem én, ki vagy?

ROGRIGO.

Nevem Rodrigo.

BRABANTIO.

Annál kelletlenebb!
Mondtam, ne ólálkodj' lakom körül
Nyiltan kimondám, hogy leányomat nem
Neked neveltem. S most őrvjögve jősz,
Bortól zabálva, te gyalázatos,
Zavarni nyugtomat.

ROGRIGO.

Uram, uram –

BRABANTIO.

De bizonyos lehetsz, hogy kedvem és
Hatalmam is lesz, ezt megkeserülnöd.

ROGRIGO.

Csak légy türelmes jó uram!

BRABANTIO.

De hát
Mit kiabálsz zsiványt? Hisz ez Velencze,
S házam nem korcsma.

ROGRIGO.

Hidd meg, jó uram,
Hogy tiszta szándokkal jövék.

JAGO.

A menykőbe, uram! Te olyan ember vagy,
hogy az istent sem imádnád, ha az ördög kérne rá.
Minthogy mi neked jó szolgálatot tenni jövénk, s
azt hiszed, gaz ficzkók vagyunk, inkább akarod,
hogy egy berber csődör birja leányodat, unokáid
rád nyerítsenek, s rokonságod spanyol lovak
legyenek!

BRABANTIO.

Miféle szemtelen ficzkó ez itt?

JAGO.

Oly ember vagyok, uram, ki azért jött,
hogy megmondja neked, hogy leányod e perczben
a mórral ölelkezik.

BRABANTIO.

Hitvány czudar vagy!

JAGO.

S te, uram, tanácsnok.

BRABANTIO.

Ezért majd te felelsz meg, Rodrigo.

ROGRIGO.

Megfelelek, ha akarod. De kérlek,
Ha tudtoddal van s tetszésed szerint,
Hogy szép leányod most, ez éji órán,
Se jobb, se rosszabb őrizet alatt,
Mint egy silány cseléddel, egy kibérelt
Nyomorú gondolán megy a buja
Mór karjai közé: ha ezt tudod,
S megengeded, – akkor mi tégedet
Fölzaklatánk, megsérténk csúfosan.
De hogyha tudtodon kívül van ez,
Úgy azt hiszem, méltatlan vádolál.

Ne higgye nagysád, hogy feledve az
Illem szabályait könyelműen
Játszunk vele. Ismétlem, jó uram,
Leányod, ha menni nem te engedéd,
Nagy vétket követett el. Szép magát,
Eszét, szívét, állását, kincseit,
Egy hontalan kalandor szerecsennek
Dobá oda. Győződj' meg ám magad!
Ha őt a házban, ágyában leled,
Úgy én hazudtam; és törvény szerint
Sújts, hogy belőled csúfot üzni mertem.

BRABANTIO.

Szövétneket! Hej! Fáklyát gyújtsatok!
Föl! talpra! Ez álmmal összevág!
Már hinni kezdem. Gyertyákat, ha mondom
(*Bevonul.*)

JAGO.

Isten veled. Magadra hagylak itt.
Nem volna jó nekem, tanú gyanánt
Vitetnem a mór ellen. Mert tudom,
Ha tán meg is korholják e miatt,
Az állam őt nem nélkülözheti,
Mert a hadhoz, mely Cyprusnál dühöng,
Ha lelkeket kitennék, sem találnek
Mást, a ki őt pótolja. Én azért,
Bár mint a poklot őt úgy gyűlölöm,
Alája rendelt állásom miatt

Hűségi zászlót vagyok kénytelen
Szeme előtt – de önként értetik –
Színből csupán kitűzni még. Vezesd
Az üldöző apát az arsenál
Felé. A mórt ott föllelenditek.
Ott leszek én is. Most isten veled.
(El.)

Brabantio, szolgák fáklyákkal jönnek.

BRABANTIO.

Való tehát! Ő eltűnt! Szörnyűség!
S mi még gyűlölt éltemből hátra van:
Csak keserűség! Most szólj, Rodrigo!
Hol láttad őt? – Oh a boldogtalan!
A mórral, mondod? – Oh ki vágyna így
Még apa lenni? – Miről ismerél rá?
– Hát megcsal ő is? – Mit szólott neked?
Több fáklya kell még! Föl! Mind talpra föl!
Mit gondolsz! Meg vannak hitelve már?

ROGRIGO.

Úgy gondolom, meg.

BRABANTIO.

Oh ég! Hogy szökhetett ki! iszonyú!
Rút förtelem! Apák, ne higgyetek
Leányitoknak! – Nincs-e valami
Bűbáj, varázslat, mely megrontja a

Szűz ifjúságot? Rodrigo, beszélj,
Nem olvasál ilyes valamiről?

ROGRIGO.

Igen, valóban,

BRABANTIO.

Hol öcsém? Nagy ég!
Oh, vajha hozzád adtam volna őt.
Induljatok. Ti erre, ti meg arra.
Nem gondolod, hogy hol találjuk őt?

ROGRIGO.

Én azt hiszem, reá tudlak vezetni,
Csak jöjj velem.

BRABANTIO.

Kérlek hát, menj elől.
Segélyt kiáltok minden ház előtt,
Hisz van jogom rá. Fegyvert hozzatok.
Hívjátok a csendőröket! Előre,
Jó Rodrigo. Adósod nem leszek.
(*Mind el.*)

II. SZÍN.

Ugyanott, más utca.
Othello, Jago, Kisérők fáklyákkal.

JAGO.

Bár harczban öltem embert, mégis így
Hideg vérrel megölni valakit,
Lélekbe járó bűnnek tartanám.
Nem ártana, egy kissé több gonoszság
Ha volna bennem. Tízszer is akartam
Oldalba szúrni.

OTHELLO.

Jobb hogy nem tevéd.

JAGO.

De istenemre, úgy berzenkedett,

S nagyságod ellen olyan kihívó
Goromba szókkal élt, hogy a mi kis
Jóság lakik szivemben, már alig
Tűrhettem el. De kérlek, jó uram,
Meg vagytok már hitelve? Annyi szent
És bizonyos, hogy a tanácsnokot
Szeretik, s szava kettőt nyom, mikép
A herczegé. – El akar titeket
Választani, sőt felhasználja a
Törvényt is ellened, megrontani
Nagyságodat vele.

OTHELLO.

Hadd fújja ki
Dühét. Remélem, a köztársaságnak

Tett jó szolgálataim megnémitandják
Panaszait. Még azt is tudni kell,
(S ha dicsekedni érdem, majd ki is
Kiáltom azt) hogy származásomat
Királyi ősöktől vevém; de érdemim
Rang nélkül is igénybe vehetik
Azt a szerencsét, melyre eljuték.
De tudd meg, Jago, hogy ha nem szeretném
Szép Desdemonám, házhoz nem kötött
Szabad pályámat korlátozni és
Bilincsbe verni nem hagyám vala
A tenger összes kincseért! De nézd,
Mi fáklyafény közelg?
*Cassio a háttérben, Tisztek, Kisérők fáklyákkal
jönnek.*

JAGO.

Az ingerült apa s barátai;
Jobb lesz bemenned.

OTHELLO.

Nem! találjanak meg!
Czímem, hivatalom, lelkem nyugalma
Szólnak mellettem. Ők azok?

JAGO.

Valóban
Úgy tetszik, hogy nem ők.

OTHELLO.

A herczeg emberei s hadnagyom.
Isten hozott barátim. Nos, mi hír?

CASSIO.

Tábornokom! a doge üdvözl,
S kéret, sietve nála megjelenned
E pillanatban.

OTHELLO.

Mit gondolsz, mi baj?

CASSIO.

Azt képzelem, Cyprusból valami
Fölötte sietős lesz. A hajókról
Tíz hírnök is jött, mind egymás nyakán;
Néhány tanácsos, felzaklatva, már
A palotába ment. Várnak reád,
S mert nem találtak otthon, a tanács
Három felé is küldözött utánad.

OTHELLO.

Még jó, hogy rám akadtál. Várj meg itt.
Csupán e házba kell beszólanom,
S mindjárt követlek.
(*Bemegy.*)

CASSIO.

Hát mi dolga itt?

JAGO.

Az éjjel egy gazdag hajót fogott,
S ha a zsákmánynak birtokába' hagyják:
Szerencsét tett vele.

CASSIO.

Nem értelek.

JAGO.

No! házasságra lépett.

CASSIO.

Ej! s kivel?

JAGO.

Hát –

(Othello visszajő.)

Nos uram, csak elmészsz?

OTHELLO.

Kész vagyok.

CASSIO.

Itt jó egy új csapat, téged keres.

Brabantio, Rodrigo, Kiséret jönnek.

JAGO.

Ez itt Brabantio. Uram, vigyázz.

Rossz célja van.

OTHELLO.

Hahó! megálljatok.

ROGRIGO.

A mór.

BRABANTIO.

Le a zshivánnyal.

(Kardot rántanak mindkét részről.)

JAGO.

Rodrigo,

Te vagy? Uram! veled tartok –

OTHELLO.

Hüvelybe

A fegyverekkel, rozsdát kapnak a
Harmat miatt. Uram, tisztos korod
Inkább parancsol, mintsem fegyvered.

BRABANTIO.

Czudar zshivány! Hová tőd lányomat?

Elbűvöléd őt, átkozott kuruzsló!

Ám minden ép érzékű mondja meg:

Hogy egy ilyen szép, boldog, tiszta szűz,

S a házasságtul idegenkedő,

Ki annyi kérőt útasíta el,

Gúnynak kitette volna-é magát

(Ha nem bűbáj kötné el ép eszét)

Elszökve honról, ily gyalázatos
Szörnyhez, minő te vagy, ki nem gyönyört,
Iszonyt ígér csak? Ám ítélje meg
Egész világ, hisz kézzel fogható,
Hogy rút varázs nyeré meg őt neked,
Érzékeit tilalmas bájitallal
Kábítva el. Vizsgálatot kívánok,
S vádollar íme nyiltan, hogy csaló,
Országcsaló vagy, s átkozott kuruzsló.
Fogjátok őt meg – és ha ellenáll,
Nyomjátok őt erővel is le.

OTHELLO.

Vissza,
Ti részemen levők s ti többiek!
Ha vívni kéne, nem várnék reá
Fölszólítást. Hol akarod, uram,
Hogy megfeleljek?

BRABANTIO.

Tömlöczbe veled!
A míg a törvény feleletre szólít.

OTHELLO.

Az nem lehet; a herczeg vár reám,
Sietve küldé ím utánam, és
Valami fontos államügy parancsol
Hozzá sietnem.

TISZT.

Ez való, uram.
A herczeg a tanácsban – s téged is
Hínom parancsolt.

BRABANTIO.

Mit? A herczeg a
Tanácsban? És ily késő éjidőn?
Vigyétek őt. Ügyem nem kicsiség.
Maga a herczeg s a tanácsurak
Mindegyike, az én sérelmemet
Mint önmagáét fogja érzeni.
Mert hogy ha ily bűn büntetlen marad:
Fejünkre hág még e pogány rabszolgahad.

(Mind el.)

III. SZÍN.

*Ugyanott. Tanácsterem.
Doge, Tanácsosok asztal körül. Tisztek hátrább.*

DOGE.

Nincs összefüggés e hírekben, a mi
Hitelt szerezne nekik.

1. TANÁCSOS.

Egyik a

Mást rontja le. Leveleim szerint
Százhet hajó van.

DOGE.

Im száznegyvenet
Irnak nekem.

2. TANÁCSOS.

S nekem kétszázat. Ám,
Ha mint szokás az ily hozzávetésnél,
A szám nem egyez is: de egyaránt
Irják, hogy a török hajósereg
Cyprus felé evez.

DOGE.

Valószínű,
S a részletekben bár nem nyughatom meg,
A földolognak ijesztő színét
Meg nem tagadhatom.

HAJÓS.

(kívül)

Hahó! hahó!

Tiszt jó egy hajóssal.

TISZT.

Hírnök jött a hajóktól.